

Montrealis 7. jaanuaril 1972. a.

Armas Herman!

Südamlik tääu kõikide heade sooride ja mõtetele. Soodan, et Siinul oleks igati armas ja hea aasta, et rõõmsad tunda tuelist rõõnu südames, alla terve juures ja teha seda kaunist tööd mida teed meie noorte (ja ka meie) heaks. Mu südamest tulvad soovid ja palved, et oleksid koitud ja kaitsitud.

Jah, et ole niisugine noor niisugine too Evi Verendel. Ega ta meilgi muud nime ütelnud kui „Evi“ ja mu kutsunime peale kusdas ta peetunnustusi on, et teatada kuidas teda hüüda, ütles hüüdku ma teda esimese järel. Ei ootunud siis enam hakata muutama. Alles filmide saatmisega seoses andis ta Karlile oma nime. Ta on kihlatud ühe Rootsi arstiga, kes ka soovivat nia üle tulla, et enam teada. See on huvitav, sest sinu südamel enam ja enam retsionalismi - lõpptulemusega loomustunduse riipe. Ja meilgi on too Medicine, mis tapab arste ja patsiente ühtlasi. Nojah, sedamees too Evi siis siin elab ühe oma sugulase juures ja ma ei tea kuidas ta arvamusine Rootsi - Kanada suhte niisid püüvat jõule ja Rootsi reisi on. See on ju nõnda, et kes otib „maist vana“, lihtsamalt raha säästmist, ja igat sorti maniaid majja ja autosid ja muud sellist, mis meidugi noori väga rõhuda võit - sellel on ju hea. Sellele aga raim tähtis on, see argu nia tulgu.

2
Ameerika manner on ülikapitalistlike ja ülima materialist-
suse kants. Teatavasti on aga iga äärmus suur pale.
Siin kaotab inimene ka Jumala, aumee ja rahvuse. Isa-
maa-armastuse ja positiivse mõtteviisi. Ta omanud
häritas inimene vaimule. Ta ei taha teda võrrelda just
kommunismiga, sest kommunismi idee on läbiviidamatu
ja see kommunism mis maailmas on, on mõrvalik int-
muse vaimu ja keha tsaristlikuline mitteühilduv. Need
olgu viisid erinevad, omasti on vaimu suur garant-
itud nii seal kui siin. Ei tea, kas on inimene, see ma-
apealne-üks erinevi Jumala kahtlusi, ja selle tõttu üsna
algeline ja mõistumatu, aga tuleb nõnda väjja, et meie
ei suuda ega taha mõelda küllaldaselt. Lase-
me end igamugu rämpnust lihtdale viia ja hülgaime kõik
selle, mille omasti meie vaim peaks olema kaasa saa-
nud oma Loojalt. Meie elame juha negi vahandusi
maapealsele luuadile ja tema poolt eritatud tegudele,
inimustele. Me oleme jõudnud negi Saatanaga kogudu-
suni. See on California ja seal võetakse lapud vastu
sarniku viinule. Nõnda sisis lehe! Mida lauleme ma
siin maapeal elan, seda enam reendum, et inimene
on üks üsna ebaestekiline olend. Selgub äärmiselt selge, mõte
et oleme Suure Looja lohtamat osa tähtsate elusate
olendite loogu. Ei ma oska arvata, et oleksime looduse
Kundrad! Iga loomakene omab kindlad moraalsed
alused, meie aga rögatsene üsna rahvasti, naga ju
iga päev kumuleme ja loeme. Näeme ka, kes kiusab häivad!

2. Mere majas käib jälle lihe-hire kirjutanudine. Jälle
jälle kevadnäidend. Lapsi on vähem ja andeid pole just
larsa haardega võtta, nõnda tuleb Kaarli jälle in
kirjutada. See on nistsugune, resoli närviline ja pahur aeg.
Platsi on nagu kergem elada, kui võib Muusal lasta
ära leumata! Tõugu see töö on ju, nagu inegi tead, küll-
laltki raske, ja armustatud tähevad jälle suuremaks.
Eesti keel nagu täigib-mis naljavalts - olema. Aga ega
alla ka ei auna. Seisv kui veel paar last on, tuleb
ka need õpetada. Üldine loodus on väga kiirelt muut
võttes. Kirjutamine sellel teemal ka viimises Eesti Seltsi
Teadetes. Saadan sulle avatõuke. Kas hästi või hal-
vasti - ei tea. Tundsin, et teistigi ei suuda. Sa kirjutad
"Neotiti". Ma ei tea, et seal minult midagi ilmus, ja
millel. Saan hr. Kaarelt "Neotiti" ja saatsin sulle ka
veidi ahi, saanuti kirjutanu sulle rahetu-valhet. Mii väga
kuivastan aga sulle üle, et soome keelt ei valda. See
vähe, mida oskan, aitab ehk igapäevastest asjast to-
metada, mitte aga ladusalt lugeda. Annuigi mitte Neoti
tasulist kõrgema soome keele tundmist. Püüan lugeda. Ja
võib-olla tegin sulle (hr. Kaare) ülekohutski, kui palusin
seda mitte oma, muidev nii heas võitluses seista, ajaksin
lehelülgedel ära tulla unustatavast või ardu ironiseerivast
asjast. Nagu "Kriitika ja kommunism". Praegu pole aeg
üldse mitte sellesteks võidlusteks. Seda pole italgigi vaja, kuid
miind on see kommunismile hammas. Liiksti võitlus halva
võitu ei saa olla tõhus, kui me ei võitle Jumala jaha-
tusel ja palves Tema poolt. Siis kirjutanin sulle oma kee-

Selle "aude" all näitan Su mõtteid selle kohta mis kirjutan ja loomulikult arvestat ka. E

eliste ja lühese raskust maaleldusest selle üle, et meie Vaba-
 riigi juhid ei lubanud venelastele vastu võtta relvadega.
 Ja see on nõnda Herman, meid kavatati oma maad väga
 armastama ja siis lasti meil rajada Sibirisse ja Amer-
 kane - tundmatutene kaardadene. Oletamine pigem maganud
 kodumaal. Oleme paljn selle üle arutanud. Ja eesti rahvast
 oleks teatud kui rapant rahvast. Nüüd on keegi ühenda
 "vabu valimisi". Täendid ja ka valed on ju valulane lätel.
 Palusin Soome rahvale edasi anda üleskutsu, end mitte
 lasta müüa ja osta, vaid kui raja, meist võidelda
 juunala vihel ja Tema atiga. Mi unhes. Jo ka selle ära
 tõi. Mul oleks sulle suur palve. Kas oleks Su napist
 ajast niipaljn aega, et 1. annalised mulle väikene kokku-
 võtte sellest kommunismis ja kristluse loost ja oma arva-
 mise (ja) muljed selle kohta; ja 2. Väikene tõlke sellest, mis
 minu hilbi alla ja peale käib. - Viimaks ma ei saa kõi-
 gert õigesti aru ja h. Kase on eritelt ning oma sõnades
 küll vahet muudet, ometsi väga õrta mõdamega. Ei ta-
 haks teda arjata viirata. Üldse pole mul kunagi soov
 kellelegi haiget teha. Kirjutan sulle roostis keele - taljuts.
 Tänaa Süid õnnitluse eest (ühtlöödud) kirjutan sulle, kuid
 oleksin väga tahtnud Sinu arvanist kuulda. Sinu hea õpetus
 "ole uskar surmani" (see on ka mu õp. Tähevälja poolt antud
 lehitumistuse - Stockholm 1948) jäi mu mõdamene. Ja püüan
 teha kõik, mis minu võimuses, et täita seda sõna. Ilus
 on elada kui tahid olla heas võitluses ja unustada
 enese, isik pole tähtis, tegu ja selle tagajärjed on
 mõõduandvad. Nüüd olen kuu Sinu kätt aega enese
 peale kühitama ja loptan. Oletan tänuvõet kui annalised
 jälle mõne väikene, ^{vanuse} vande eest siirapool. ^{Teriikan mõdamest.} Belt.

Montreali Eesti Seltsi bülletäänis
ilmunud jõulu-juhtkiri 1971.a.

Seistes lähedal meie kõikide Lunastaja sünnipäevale, pöörduvad mõtted tagasi lapsepõlve. Eriti lapsepõlve jõulude juurde ja inimeste juurde, kes ehk juba igaviku teedel, kuid ometi meie südames edasi elavad. Mõtleme peamiselt neile, kes meie jõulupühi armastuse lõimedest ja lõngadest kudusid, millest meile on jäänud pühalik ja säravalt kaunis mälestustekangas. Paljudele meist kooti see meie isade maal - Eestis. Selles kangakirjas esinevad väga paljud eesti rahva anded ja omadused, kõik see positiivne, millega Suur Looja meie hõimu heldelt on rikastanud. Kui meie, igapäevast teed käies, suure osa sellest oleme kaotanud, siis oleme küll ise süüdi. Kui meie pilkavalt väljendame, et meie rahvas minevikus oli toores, olid orjad, kes oma sid pastlakultuuri, siis hülgame ise oma esivanemad ja hõimu. Otsides nüüd uusi lihvitumaid ja peenemaid seltskondi oma minevikule, olevikule ja tulevikule, naeruvääristame küll iseendid, rebime puruks mineviku ilukangad ja patustame käsuseaduste vastu. Oma rahvast tõsiselt armastav eestlane peaks kindlasti uskuma, et Jumal on loonud eestlased ja et ka eestlastel on oma osa täita maailma rahvaste hulgas. Iga üksik eestlane teab, et tema kohustuseks on edasi anda oma noortele kõike seda positiivset, mis meie rahval on olemas. Ta teab ka, et palved meie maa ja rahva eest omavad tugevama jõu ja abi, kui näiteks isiklik ühendus kannatava kodumaaga.

Noored, seistes kord ise vastutustundlikkude vanematena oma keskeas, leiavad ainult siis oma elu vaimse aluse - milleta ükski ei saa elu valguspoolel püsida - kui meie anname neile teele kaasa arusaamise Jumalast ja Jumala seadustest, armastuse ja kohustused oma rahva vastu ja eesti keele oskuse. Perevanemate eeskuju heade eestlastena, kõik head harjumused, on kui teeviidad elutee ääres, mis annavad noortele sihid ja näitavad kuhu minna. Selleks hoiame elavatena oma vaimsed ja rahvuskultuurilised üritused. Teeme kõik, mis meie võimuses, et püsiksid tugevatena meie kirikud, koolid ja seltsid. Ärgem killustagem üksteise ettevõtmisi ega bravuuritsege erirühmitustena igaüks omaette. Viimasel ajal leiame süvenevat loidu osavõttu eesti ühiskondlikust tööst, sellevastu aga on tõusuteel omavaheliste olengute arv. Kas on see õige tee?

Tänapäeva väärnähtuste üle rääkides küsis evangelist Billy Graham tuntud ameerika kirjanikult John Steinbeckilt: „Mis päästaks Ameerika ja ameerika rahva?“ John Steinbeck vastas: „Suur õnnetus, häving.“ Kas peab see kehtima ka meie kohta? Kas suutsime täita oma rahvuslikke kohustusi võõrsil ainult kaks aastakümnet pärast sõjahävingut, ja mida pärandame siis veel oma järgnevale sugupõlvele?

Ei tohiks unustada, et meid hävitada püüdvad jõud on muutunud aina aktiivsemaks ja nende kuratlik ideoloogia on oma võsusi meiegi ühiskonda ajamas. Meie oleme ikka veel võitluses. Vaimselt ja kõlbeliselt tugev kodu suudab meid hoida selles võitluses kindlana ja lõpuks võitjana.

Mõtleme kõigele sellele lähenevatel suurima armastuse ja valguse pühadel, meie Lunastaja sünnipäeval. Suuname mõtted oma elu algallika, Jumala poole, palves, et leiaksime õige tee ja püsiksime sellel.

R.V.